

Kirivööd koob masin

Rahvarõivaste käiste mustreid ja seeliku värvitriipe imetledes jätame tihtilugu vöö tähelepanuta. Aga võõsidki on tuhandeid, igal oma muster ja värvid.

Vitina mehe Raimond Pähni abikaasa Elfriede tegi endale kümnekond aastat tagasi rahvarõivad. Mees imestas, et sellise väikese eseme, nagu on rahvariide vöö, kudumiseks kulus naisel pea paar nädalat. Kas seda tööd ei saaks kuidagi lihtsamaks muuta? Oli ju Raimond Pähn üht-teist ennegi välja nuputanud ja sedasi koduseid majapidamistöid kergendanud.

MÕTLESKI VÄLJA

Ülesanne ei olnud siiski lihtsate killast. Kõigepealt tegi Raimond selgeks kudumise tehnoloogia, siis hakkas uurima kirjandust vööde kohta. Selgus, et neid on tuhandeid: erineva laiuse, värvi, mustriga ja ääremustriga.

Nuputada tuli üksjagu, meisterdada sai treialti ametit pidanud Raimond endises kolhoosi töökojas. Tarvilikud elektromagnetid leidis mees mahakanud printeri ja elektrilise kirjutusmasina seest. Vahepeal tuli juba himu käega lüüa, aga kolme aastaga sai masin siiski valmis ning hakkas ka tööle. Üht-teist täiustas Raimond veel mitmel korral töö käigus.

Masina suuruselt saab kõige paremini aimu fotot vaadates. Lõngad jooksevad poolide peal. Mustrilõngu vahetab põhimootori ajam ning lõngavaheteid lukustavad-vabastavad elektromagnetid. Kõik sõlmed töötavad automaatselt. Omapead masinat tööle jätta siiski ei või. Kui lõng katkeb, tuleb masin seisma panna ja otsad kokku sõlmida.

KOOTUD TUHANDEID VÖÖSID

Leiutaja kõige suurem rõõm on ikka see, kui masin tööle hakkab. Alles siis

Masinal valmib vöö mõne tunniga.

Masinal peab siiski kogu aeg pilgu peal hoidma, kinnitab Raimond Pähn.

Elfriede Pähn lehitseb mõnuga albumit, kus on kõigi nende kootud vööde näidised.

hakati mõtlema, et sellega võiks ka pisut pensionilisa teenida. "Suvel toimetame õues, aga mis me talvel ikka toas niisama teineteisele otsa vahime. Kududes sisustame aega ja eks see paku ka põnevust," räägib Raimond.

Esiotsa pakuti vöösid käsitööpoodidesse, aga siis kuuldus levis ning tellimusi hakkas tulema tantsurühmadelt ja laulukooridelt.

Võiks arvata, et kõige enam on kudujaile meele järele suured tellimused, kuid Elfriede ja Raimond väidavad vastupidist. Ühesuguseid vöösid hulgi kuduva muutub tüütavaks, hoopis huvitavam on järjest uusi töid ette võtta.

Materjali ostavad Pähnid ise. Mustrilõngaks läheb kolmekordne maavillane, sissekoeks peen puuvillane ning lõimeks linane lõng.

Tihtipeale tellitakse vöösid telefoni teel, siis peab Elfriede ise otsima vöö mustrid ja värvid. Parim abiline on Eevi Asteli mahukas teos "Eesti vööd". Lõngad on naine ise värvunud, annab timmida, et õiged toonid tuleksid.

Masina kootud vööd tulevad tihedad ja ühtlased, algajate käsitsi tehtud jäävad tihtilugu lõdvaks. Kui Elfriede nippi kätte sai, kodus ta käsitsi vööd tervele tantsurühmale. See võttis kaua aega. Hiljaaegu õpetas seda kunsti ka pojatütar Brigitalle, et oskus edasi kestaks.

Uue vöö ülesseadmine võtab päeva jagu aega. Enne seda peab mustrit paberile joonistama ja siis mustriketale kandma. Lõngad tuleb niidesse panna ning masin häällestada. Kui sellega valmis, istub Raimond masina taha, mis lõngisedes tööle hakkab. Näputöö jääb Elfriedele: ta peidab kudumisel jäänud lõngaotsad ja pressib vööd. Tavaliselt riputab Raimond vööd nõõrile, kust naine neid võtab ning viimistleb.

Kaheksa aasta jooksul on Pähnid kundanud umbes 3000 kirivööd ja kuulnud ainult kiidusõnu. Mõned nende kootud vööd on jõudnud isegi Austraaliasse, Kanadasse, Jaapanisse, muidugi ka naaberriikidesse.

HELJU KOGER

RAIVO TASSO